

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

Anul III. Nr. 104.

Constanța, Duminică 29 Ianuarie 1895.

20 bani numărul.

Cătră Cetitorî

Este aprópe anul de când eram siliți a face într'unul din numerile din urmă ale acestui diar, următoarea constatare:

„Anul al III-lea 'l începem sub auspiciul mai rele“.

„O parte din susținătorii acestui ziar și-au retras concursul lor, dintr'un motiv nu destul de cumpanit. Sperăm că amicii noștri, de care nu ne-a despărțit de cât o cauză incidentală, vor reflecta mai îndelung asupra împrejurărilor și vor reveni, redându-ne concursul lor atât de prețios; ținând séma că încă n'a încetat necesitatea de a se avea un organ de publicitate, care să apere interesele locale în felul cum *Constanța* s'a silit în tot-d'a-una să o facă“

Speranța zădarnică; ziarul a fost silit să înceteze în urma unor intrigî meschine, ce d'abia acum au început a eși la suprafața.

Ne vom ocupa altă dată și în alt loc de aceste intrigî și consecințele lor.

Aci, în fruntea ziarului, să repetăm cele două cuvinte ce alcătuiesc devisa programului nostru, care snt: *Românismul și prosperitatea economică a provinciei*, și să facem apel la toți cetățenii Dobrogei, a ne susține, făgăduindu-le, că, ca și în trecut, nu vom pregeta nici o silința în dezvoltarea tot mai largă a condițiunilor ce se leagă de scopul ce urmărim.

Sunt mai cu seamă două cestiuni, peste care nu putem trece fără a le menționa chiar aci.

Intâiu: pierderea calității de cetățian a ori căru român trecut în Dobrogea, fie el proprietar, profesionist sau muncitor; al doilea: sórtea ce se creiază celor 10,000 coloni români, chemați aci de peste hotarele patriei mume și inproprietariți de art. 29 din legea regulării proprietății în Dobrogea,— de a fi considerați ca *heimathlosen*, buni de espulsați ori când, după expirarea termenului de trei luni ce le mai rămâne, spre ași cere și obține cetățenia individuală prin Camere.

Vom stărui din toate puterile, nu de a desvolta în favorul lor teorii de drept internațional privat, pentru care nu suntem preparați, ci de a arăta guvernului central și presei, toate relele ce decurg din aceste anomalii ce persist aci de 17 ani.

Vom stărui până la înlăturarea acestor două condițiuni monstruoase, ce țin pe român, în țara lui, într'o poziție atât de inferoară față de cel-l'alți cetățeni;— făcând să dispara măgul discordiei, ce, în paguba binelui comun, a liniștei și a siguranței tuturor, inveninează atât de mult raporturile sociale dintre membrii aceleiași patrii.

Vom cultiva neintrerupt spiritul de asociație și înfrățire între toate elementele din care se compune populațiunea Dobrogei.

Intre acestea, înființarea unei societăți a agricultorilor și comilor de vite, proiectată și îmbrățișată deja de cei cu dor de prosperitatea materială a provinciei, o socotim ca cel dintéu și mai puternic mijloc a combate crisa agricolă ce străbatem și re-

lele economice de care sunt bătute actualmente toate straturile societății.

Am mai zis'o și repetăm: în Dobrogea, sunt o mulțime de cestiuni locale, neasămenate împrejurărilor de peste Dunăre, și n'avem absolut nici un mijloc de a face pe cei în drept să le vadă, și a'i face să se ocupe de deslegarea lor, de cât *presa*. Dacă nici acestui unic mijloc nu i se va iulesni calea spre ași face datoria, întunericul mai póte domni încă mult și bine peste multe afaceri de cea mai mare importanța, cum a domnit odinioară peste toate multiplele afaceri domeniiale ale provinciei, ținând încătușat ori-ce progres economic timp mai bine de un deceniu, până când revista *Dobrogea* a ridicat voalul greu de peste toate turpitudinile ce se comiteau.

E știut că populațiunea locală nu are altă constituție, altă coloré, de cât aceea pe care i-o dau rațele arđetóre ale orizontului dobrogean,—și că *Constanța* a rămas tot-d'a-una sub acest orizont.— Această constatare făcută, facem cel mai calduros apel la toți bunii cetățeni, identificați cu sórta acestei provincii, la toți amicii și vechii noștri colaboratori, să ne ajute la îndeplinirea sarcinei ce ne-am luat.

În cât ne privesce, reîncepem munca și sacrificiul de altă dată, cu aceeași rivață de a fi folosiți Dobrogei și țerei, și cu aceeași abnegațiune de sine, ce avem mulțumirea a constata că nu ne-a fost tăgaduite nici o dată.

PETRE GRIGORESCU.

Societatea Agricolă

Răspunsul d-lui Pariano la Gazeta locală.

Ca răspuns la un articol desfășmător apărut în ziarul local «Sentinela Dobrogei» numărul de la . . . Decembrie, anul expirat, d. C. Pariano primul și marele agricultor, inițiator al formării societății agricole în Dobrogea, a trimis numitul ziar următoarea întimpinare, pe care comitetul de anonimi al aceluși ziar, nesocotind dreptul de apărare, și încă al unei instituții în formațiune, a refuzat a-o publica, fără o mică mențiune măcar.

Acest lucru l-a făcut anonim de la Sentinela cu ocaziunea răspunsului comitetului Ligii locale, atacată, ca de niște buni români. În chipul cel mai josnic și descurajator pentru această nobilă și patriotică instituțiune la care redactorii aceluși ziar n-au contribuit nici cu un ban măcar.

Vom restabili faptele de ei denaturate, cu altă ocazie.

Publicăm acum răspunsul d-lui Pariano, cu toate că nu se potrivește pentru D-sa a se cobori la nivelul anonimilor dela numita gazetă.

Eată răspunsul:

Redacția jurnalului Sentinela Dobrogei, orientată în ultimele sale scrieri, dupe niște aprecieri perfide apărute în Constituționalul; revine fără scrupul dela laude deja făcute la niște critici și insinuări imitate, în contra noastră a inițiatorilor cari ne trudim, spre a forma o societate agricolă.

Nu vom face polemică cu Sentinela; pentru că ia nu poate folosi, de cât redactorilor ei, cărora s'ar da o ocaziune mai mult, spre a se manifesta astă-đi ca guvernamentali convinși; precum ar face o imăine în favoarea altei nuanțe de guvern venit la putere.

Cum însă se poate, ca printre cititorii aceluși jurnal, se fie și unii dintre cultivatori, cari trăind mai izolați, se nu cunoscă tertipurile ce de obicei întrebuințază Gazetarii, spre a și atinge scopul; mă cred dator a limpezi acele incriminări interesate, numai față de dâșii.

Campania de invinovățiri începe tocmai cu acele puncte care sunt mai bine lămurite prin Apel; adică cu critica celor mai puternice instrumente, de cari toate societățile din lume s'au servit și se servă, pentru chibsuirea și răspindirea progresului agricol.

Nu s'au vădit nică-eri, ca o societate agricolă, care are atâtea interese de studiat și de apărut în mod permanent, se nu aibă localul său, unde cultivatorii veniți de afară, se potă întâlni și consulta pe camaradii lor.

Asemenea nu s'au vădit, ceva mai ridicol, de cât aceia ca o biată sermană fofă ca Sentinela, se prejudeice în bine sau în rău, o revistă agricolă, care nu au apărut încă:

Suntem acușați de către această strașnică Sentinelă a naționalismului românesc, că vom se facem din Societate, un instrument pentru a reclama drepturi politice!

Ei, și, dacă ar fi așa? Nu cum-va D-lor, ne consideră încă necopti pentru acesta? Superbi sunt acești dascăli! Obicinuiți a trăi cu copii, au ajuns se considere pe toată lumea ast-feliu! Bucurați-vă Dobrogei de dragostea și interesul cu cari acești Domni, ne apără cel mai frumos vis al nostru *Dreptul la cetățenie!*

Dacă Adevărul, comentind Apelul nostru, au avut gustul, de a ne atribui o tendință falsă, precum că, românii ar voi să nesocotescă protecțiunea statului Român!

Acăsta lă privește. Recitiți Apelul și veți vedea că nu reese din tot coprinsul lui; de cât aceia ce însuși D-lă Ministru de Domenii, au afirmat prin discursul său, asupra răspunsului la Messajă, rostit alaltă-eri, că adică: *În privința îmbunătățirii culturilor agricole, inițiativa privată, poate face mai mult, de cât Statul.*

Este plăcut când o inteligență fină, face glume; dară nimic nu obosește mai mult, de cât când un spirit mărginit, se jocă de'a zeflemea.

Disesem; că până se vor putea avea banii necesari, pentru construirea noului port; Statul se pue o Draguă, spre a adânci pe acel vechiu; așa în cât să potă intra într'insul ori când spre încărcare, mai multe vapore de o dată.

Atât, au fost destul, pentru ca neadormita Sentinelă păzitoare a portului din portul Constanța, se se revolte!

Ni se mai impută că nu ne-am înconjurat de oameni recunoscuți a fi făcut jertfe pentru Dobrogea; căci atunci, đic, D-lor, am fi avut și sprijinul Sentinelei.

Dacă dâșna vorbește, aceia ce nu cred, în numele vre unor amici ai ei, plugarii sau economi; această im-

putare ar avea o valoare, și am fi datorți se dăm socoteala acestor camarazi, dacă greșeli involuntare se vor fi comiso; Dără dacă aceste muștrări nu provin, dupe cum rezultă dintre rindurile aceluși capitol, de cât din mînia D-lor, fiind-că plugarii nu înțeleg se admită în siml societății lor, alte specialități străine de traiul și interesela lor, atunci răspundem cu ăicătorea: *«Nu vă amestecați, unde nu vă fierbe oala.»*

Ar rămâne de răspuns la insinuarea, că noi tindem se facea politică dusmană guvernului! De și rugina acestii arme, numai potă infricoșa pe nimeni astă-đi; totuși întrebuințarea ei, nu merită mai puțin dispreț.

Este destul de cunoscută nuanța tranșantă, dintre Plugarii și Politiciani, la se aseamăna cu desăvîrșire cu aceia dintre Albine și Trintori.

PARIANO.

„IMORALITATE ȘI MIȘELIE“

Confratele nostru din Capitală, ziarul «Tara», într'o lungă corespondență din Constanța, subscrisă «Arbitru» inserată pe pagina I-a numărului dela 14 corent, încheie acea corespondență cu un sub-titlu de «Asociație de birfitori» din care estragem și reproducem următoarele grave destăinuri:.... — «de ocea e locul aici, ca să semnalez atenției publicului «indus în erore, și miniștrilor mistificați de scrisori anonime, despre «organizația camoristică a unei cinstite asociațiuni».

«Este asociațiunea dobrogeană de «birfitori, intriganți, calomniatori, și «fabricanți de denunțări anonime «miseribile,—cu cuibul în Constanța «și cu sucursale și ațliați în Tulcea, Isaccea, Ostrov și Hârșova și «alte localități».

«Acăsta onorabilă și activă asociație, este dirigeată de aici din «Constanța, de către un grup de.... «persone, cari sună datore a se ocupa cu prorală și cultura, iar nu «ași face profesiune din imoralitate «și mișelie»;... — Am reproduc textual.

Ziarul local «Sentinela Dobrogei» sub titlu «La Vreme» răspunde în numărul dela 15 corent între altele următoarele:

«Correspondentul are dreptate însă când protestează în contra organizației camoristice dobrogeane de birfitori, intriganți, calomniatori și fa-

bricași de anonime miserabile cu cuibul în Constanța și cu sucursale și afiliați în Tulcea, Isaccoa, Ostrov, Harsova și Megidia pe care de sigur a scăpat-o din vedere. Plini de indignație și noi ne ridicăm contra acestei asociațiuni, care ne-având curajul convingerii, de ani, prin scrisori anonime, prin mijloace nedemne, a căutat să compromită și să adrobească tot ce este de inimă și a fost de caracter în Dobrogea. (A șobolanii ascunși sub pământ au ros pe dedesubt la Intunec, și n-au avut curajul de a afirma cel mai mic lucru pe față, fiind împovărați de multe păcate).

«Suntem alături cu corespondentul de a demasca această asociație, și cu fapte numeroase și precise putem să dovedim: în în orice moment rolul pe care l-a jucat această asociație împiedicând ori-ce avânt și dezvoltare românească din această provincie».

Care va se dică, există o asemenea asociație!? Și ea e «dirigiată de persoane care sunt dator să se ocupa cu morală și cultura...?»

Frumos «cuib» de culturisti, și mai frumos «grup» de moraliști, așezați în Dobrogea! Am putea săli pe confrății, mai ales dela «Țara», ziar officios și serios, să vorbescă, să se explice; căci am auzit și noi ceva, dar, ... mai bine să insistăm pe lângă d-l Ministru respectiv, șeful cultelor, să caute, căci are mijloace, să descopere și să estirpeze acest miserabil cuib de ... pupăze, de imoralitate și mișelie, ce amenință să pestilențieze trupul feciorelnic al Dobrogei.

Rugăm pe d-lu Ministru cu tot dinadinsul să facă această anchetă, pedepsind pe cei compromiși de asemenea uneltiri criminale.

Cestiunea instrăinării loturilor de 10 hectare.

D-lu Constantin Broșteanu, avocat, șeful Contențiosului Eforiei Spitalelor Civile din București, a publicat o broșură, datorită indemnului d-lui I. M. Rimniceanu, șeful cunoscut al inginerilor topografi din Dobrogea, intitulată: *Despre nulitatea actelor de vândare a pământurilor rurale în loturi mici intervenite între Statul român și locuitorii din Dobrogea față de locuitorii emigrați.*

Dreptul statului român asupra acestor pământuri».

Din această broșură de 53 pagini, în care autorul discută cu destulă competență această materie, reproducem spre cunoștința dobrogenilor, concluziunile finale, care sunt următoarele:

1) «Statul ar trebui să dispună efectuarea unor Tablouri pe județe, plăși și comune, cuprindând: numărul lotului, numele locuitorului improprietar, data actului de improprietare, data emigrării și a declarațiunii de emigrare, numele achizitorilor ulteriori, data și natura actelor de instrăinare, etc.

2) Pe cale judecătorească să ceară anularea actelor de vândare intervenite între ei și primii improprietari, ați emigrați din țară, pe motivele arătate mai sus, chemând în judecată și pe achizitorii ulteriori de drepturi ca față și de aceștia să se pronunțe nulitatea tuturor actelor de instrăinare.»

Acestea par a fi fost și vederile ministerului, când mai anul trecut s'a oprit de către d. Ministru al Justiției legalizarea și transcripțiunea unor asemenea acte la tribunalele locale.

Autorul propune ministerului să facă o lege interpretativă, prin care să reia la stat aceste pământuri după exemplul legii din 1879.

Informațiuni

D-lu Gheorghe I. Ștefănescu — Goanga, distinsul licențiat al facultății de drept din București, fost Președinte al Congresului studenților universitari ținut anul acesta în orașul nostru, cunoscut Judecător la ocolul Constanța, în locul simpaticului magistrat C. G. Radescu, înaintat substituit de procuror la Buzău.

Amicul nostru, d. Ștefan Dan, fost șef de birou la Prefectura Constanței, reușind la concurs, a fost numit șef Controlor al acestui județ, în locul d-lui Marculescu, care deținea acest post în mod provizoriu.

În *Memoriul* delegațiunii consiliului general al județului pe anul trecut prezentat M. S. Regelui, citim următoarele: «*Legea minelor, în special pentru Dobrogea,*

a cărei structură geologică oferă prețioase și inepușabile minerale, tănuite până acum, va deschide noi izvoare de bugete, utilizând brațele, capitalul și știința».

Ar face un mare serviciu țării unul din cei 12 domni consilieri, arătând, unde au putut d-nealor descoperi acea «structură geologică» care oferă «prețioase și inepușabile minerale» în Dobrogea, sau, vorbim numai așa, de... clacă?

Confrății dela «Sentinela Dobrogei» publică pentru a 40-a oară în fruntea ziarului lista cu aceleași nume de subscripție, pentru acoperirea cheltuelilor condamnaților politici din Transilvania.—Regulat ar fi să ne spună: ce s'a făcut prima sumă adunată, în sumă de 320 lei?

Măine se celebrează în Cara-murat cununia religioasă a d-șorei Otilia Stoici Belu cu d-nul Matei I. Tigoj, comerciant din Braila. Mai multe familii prietene din Constanța au plecat la Cara-murat, spre a asista la această serbatore.—Urarile noastre cele mai caldurește tinerei perechi.

În noaptea de 24 spre 25 c. pentru prima dată a înghețat puțin pământul, îngheț, care n'a ținut nici 24 ore, după care iar s'a muiat timpul.

Lista provizorie de alegători comunali fiind afișată, îndemnăm pe toți cei în drept a vota, — cei ce plătesc o dare directă de 30 lei la Stat—să grabească a se înscrie, spre a nu fi siliți a alerga în urmă la Tribunal.

D-nul Architect Schmidt, este însărcinat de Primarie a face un studiu asupra malului mării în partea de Nord-West a orașului, și a propune măsurile necesare protecțiunii acestor maluri, cari neconținut se surpă, amenințând existența orașului.

Aflăm că în vara viitoare se vor construi localuri de școli în

satele Cogelek, Inan-Cesmea, Tari Verdi și Duingi din plasa Istrului, județul Tulcea. Aducem cele mai sincere laude sub-prefectului respectiv, d-lui Ovid Butean, care a luat inițiativa la acesta

D-lu D. Popescu, directorul școlii primare din Medgidie a fost suspendat din funcțiune, în urma unui ordin telegrafic al Ministerului.—Condolențele noastre d Chemal Effendi.

D-lu Grigorie G. Tocilescu a publicat în broșuri importantul discurs ținut de d-sa în Senat, cu ocazia debaterilor răspunsul la Mesagiul Tronului

Printre candidații cari au depus concurs pentru catedrele de institutori și institutore ținut în București, aflăm cu plăcere că au reușit domnișoarele Handoca și Grigorescu, suplinitoare la școlile primare de fete din Constanța, Felicitările noastre.

Prețul cărnei de vită sa ridicat în Constanța la 60 bani kilog. iar

pâinea neagră de calitate a III-a s'a fixat la 10 bani 900 grame.

Proprietarii magazilor deslințate din colorea de Roșu, au cerut Primăriei o prelungire de termen pentru construirea magaziiilor pe noile locuri concedate, cerere ce în curând va veni la ordinea șilei în consiliul comunal.

Unul din interminabilele procese ce se fac spiteților locali, s'a înfășurat ieri la Tribunal. Procesul s'a amânat spre a se face o contra-analiză a medicamentelor pretinse falsificate, care se va face la Iși în laboratorul d-lui Konya

Pentru D-zeu, nu se mai termină o dată cu procesele, cu închiderile și redeschiderile acestor spiteții? E un adevărat scandal!

Universul de azi, 28 Ianuarie, începe articolul său de fond astfel: «S'a recunoscut în mod oficial că s'au produs câte-va cazuri de holeră în țară la Constanța și Mangalia».—Ne grăbim a telefonia Universului, cea mai formală desmințire. Lumea e sănătoasă aici ca tunul. Până azi sunt 12 cazuri de morțe în oraș, dintre cari numai 2 copii mai mici de un an de enterită.

Confratele local *Sentinela Dobrojei*, numărul dela 22 curent a apărut și s'a distribuit în două fețe nu edițiuni. Una pentru comitetul de redacție și oraș, și alta pentru asociații d'afară. Ce caraghiozlie e acesta? Cerem lămuriri.

INSCIINȚARE

D-nii cari vor primi, fără a le înapoia, primele două numere ale acestui ziar, vor fi considerați ca abonați, și le vom cere plata de 10 lei pe an, care se poate face la librăria d-lui Grigorie M. Grigoriu, sau direct la redacție prin mandat postal, ce nu costă de cât 25 bani la fie-care comandă sau oficiu postal.

Rugăm dar pe numeroșii noștri cunoscuți și prietini, de pe la sate mai cu seamă, a se conforma acestor invitațiuni, înapoindu-ne ziarul, sau vind al cetii, să ne trimită banii înainte; căci, neavând alte resurse de cât abonamentele, e păgubitor să scdem mîi multe foi de cât câte nu se vor plăti. **Redacția.**

LIBRARIA ȘI TIPOGRAFIA

„Universală”

36—Piața Independenței—36

GR. M. GRIGORIU

36—Piața Independenței—36

CONSTANȚA

LIBRARIA

Este asortată cu tot ce se atinge de articole de librărie; precum:

Papeterie bogat montată cărți școlastice, de sciințe și diferite romane în limba ROMÂNĂ ȘI FRANCEZĂ

Articole de pielărie, albume de fotografii și poezii, port-notise etc. etc.

Colecțiune de diferite tablouri, cornise pentru fotografii.

JUCĂRII DE COPII ȘI PĂPUȘI.

Parfumerie și săpunuri, Note pentru Piano din țară și străinătate.

TIPOGRAFIA

Asortată cu diferite litere tactura cea mai modernă poate efectua ori-ce lucrare precum:

Cărți, Ziare, Afize, Registre, Adrese, Circulări, etichete, Cărți de vizită de logodnă, bilete de nuntă, și de doliu.

Deposit de tot felul de imprimate și registre necesare Domnilor Perceptori, Onor. Primărilor și Epitropiilor de Biserică.

LEGATORIE DE CĂRȚI

Efectuarea prompte și prețurile cât se poate de moderate.